

Kukšu MUIŽAS SMARŽU DĀRZS

Kukšu muiža pārsteidz ne vien ar īpašajiem viesnīcas numuru interjeriem un izsmalcināto virtuvi, bet arī ar savu neatkārtojamo ainavu un krāšņo, Latvijai neierasto angļu stila dārzu.

TEKSTS: ANITA PĪRA; FOTO: GVIDO KAJONS

Pie diķa izveidots paviljons ūdensmalu cienītājiem.

Diķmala no agra pavasara līdz rudenim slīgst vienos ziedos.

Te augu vasaru zied košas puķes, bet viesu pastaigas vēro sfinksa un koka sargkareivji.

Vērojot šo pasakaino dārzu, šķiet neticami, ka vēl pirms padsmīti gadiem te nekā nebija.

Krāšņa dzīvība sabrukušajā muižā

Kurzemes gleznainākā muiža atrodas Tukuma apvidū, liela dzirnavu ezera krastā, un te jau vairāk nekā desmit gadu dzīvo un saimnieko Daniels Jāns, jaunais muižkungs un viesnīcnieks, pavārs un dārznieks vienā personā. Šobrīd muiža tiek izmantota kā daudzās pilis un muižas citviet Eiropā.

Muižā ir daudz dažādas nozīmes dārzu – gan garšaugu un sakņu dārziņš, gan vairāki akmens un dažādu stilu puķu dārzi.

Muižas priekšdārzā izveidota strūklaka, kuru rotā amora figūra.

Saimniecības ēka noaugusi ar mežvīnu, kas piešķir tai nedaudz mežonīgu izskatu.

Dīķa malā izveidota dienvidu zemēm raksturīga pergola, kas apaudzēta ar vīnogām.

Te ir gan īpašnieka rezidence, gan arī ekskluzīvs viesu nams sajūtu gardēžiem – tiem, kas vēlas izbaudīt ko īpašu.

Daniels iedvesis jaunu un krāšņu dzīvību sabrukušajā muižas ēkā un kopā ar to arī Latvijas ainavā – atjaunojot veco parku, dīķi, citas muižas ēkas un sadarbībā ar pašvaldību labiekārtojot teritoriju pie dīķa.

„Kad pilnīgi nejauši, meklējot sev lauku māju, atradu šo muižu – tolaik

pagalam nolaistu, uzreiz sapratu – šī ir mana vieta,” atceras saimnieks. „Tad vēl nedomāju par viesnīcu, bet vēlējos sakārtot muižu un apkārtni. Parku un dārzu nevar atjaunot tik ātri kā ēku, tāpēc paralēli muižas izpētei pirms restaurācijas jau sākām sakopt ainavu – parks garajos padomju gados bija nolaists, daudzi no vecajiem kokiem pārauguši vai gājuši bojā, krasta teritorija aizaugusi... Sākumā tīrījām un

līdzinājām izdangāto apkārtni – bērām melnzemi. Kopā te uzbērām 100 kravu melnzemes, lai gan plānojām labi ja desmit... Man paveicās, ka draugam Rīgā pēc būvniecības bija nevajadzīga melnzeme, tāpēc tiku cauri ar transporta izmaksām.”

Angļu stila dārzs

Muižas ainavisko plānojumu, vadoties no vēsturiskā plāna, veidojusi

FAKTI PAR DĀRZU

ATRODAS: Tukuma novads, Jaunsātu pagasts, Kukšas

SAIMNIEKS: Daniels Jāns

DĀRZA PLATĪBA: zemes platība 8500 m²

TIPS: angļu stila dārzs ar plašiem stādījumiem

AUGSNE: uzlabota jaukta tipa augsne

ainavu arhitekta Helēna Gūtmane, un Daniels jau realizējis lielu daļu no paredzētā: „Taču diez vai spēšu to visu izdarīt – vienas dzīves tam nepietiks,” smejas saimnieks. „Man tuvi angļu lauku muižu dārzi, kur veidoti nevis regulāri stādījumi, bet vienkopus aug lauku ainavai raksturīgas puķes un augi, iekārtotas daudzas pastaigu un atpūtas vietas. Tā šeit visu sezonu zied puķes, ko kopā ar dārzniekiem izaudzējam no sēklīņām savā siltumnīcā un izstādām dārzā.”

Muižas interjerā saimnieks brīvi rīkojies ar dažādu stilu lietām, miksējot tās kopā bez jebkādiem kanoniem un apbrīnojamā kārtā izveidojot savu personīgo stilistiku, ko varētu dēvēt par Kukšu muižas gleznieciskumu. Daniela filozofija ir – ienākot muižā, cilvēkam jāsaņem gan mājas senā, gan modernā laikmeta elpa. Arī dārza iekārtošanā izmantots tas pats princips – kā estētiskam Danielam gribējās, lai te augtu visādas lauku un krāšņās puķes, kā pavāram – lai būtu ēdamlietu dārziņš un augļu dārzs. Tas te arī ir – liels un bagātīgs garšaugu dārzs virtuves pusē, kur vasarā tiek izaudzēts viss restorānam nepieciešamais.

Dīķis aizgāja, bet atgriezās

Kukšu dzirnavu dīķis ir 200 gadu vecs, tas uzpludināts uz mazas upītes. Dīķī ir sala, kur dzīvo muižas iemītnieku un viesu iemīļota gulbju ģimene. Īpašs relaksācijas veids šeit ir makšķerēšana, viesi labprāt izvelk kādu līdaku, un Daniels tad pagatavo pildītu līdaku, kas izsmalcinātajam pavāram pašam negaršo, jo dīķa zivis garšo pēc dūņām.

Skaistās cirtās tūjas izaugušas no pavisam nelieliem stādiem.

Lai gan Kukšās šādi objekti nekad nav bijuši, šīs Vācijā atrastās dārza skulptūras ir pievienotā vērtība muižas dārzam.

Dārzā puķes tiek stādītas ne tikai dobēs, bet arī lielos puķu podos.

Vietām dobju apmales veidotas no vecajiem māla dakstiņiem.

Dārzā visu sezonu zied puķes, ko saimnieks kopā ar dārzniekiem izaudzē no sēklām muižas siltumnīcā.

leeju japāņu dārzā sargā īsts japāņu karavīrs, kas izveidots no koka.

Pagalma pusē ar skatu uz dīķi izveidota plaša terase, kur īpaši omulīgi ir saulainā laikā.

Dobju apmales dārzā pārsvarā veidotas no nelieliem laukakmeņiem.

Pirms vairākiem gadiem pavasarī dīķis vienkārši aizgāja. Slūžas bija savu laiku nokalpojušas un no ledus kustības sabrukušas, lejas kaimiņiem ūdens skalojies gultās. Tad gan bijis jampadracis, bet slūžas ir salabotas un dīķis atgriezies.

Japāņu dārzs un vīnogulāju pergola

Muižas teritorijā ir arī japāņu dārzs, kura ieeju sargā japāņu koka kareivju figūras – kopijas, kas, tāpat kā lielākā daļa priekšmetu Kukšās, iegādātas izsolē. Laika gaitā gan izrādījās, ka viens no

karavīriem neizturēja Latvijas mainīgās ziemas un nedaudz sabruka...

Viesu laiskai atpūtai „uz ūdens” dīķa krasta promenādē izveidotas vieglas konstrukcijas lapenes, kas sasauca ar verandas arhitektonisko veidolu. Koka būves vizuālo vieglumu pastiprina baltais krāsojums un koka šindeļu jumts.

Savukārt citā vietā dīķa krastā no veciem, internetā atrastiem ķieģeļiem laiskai atpūtai un pastaigām izveidota dienvidnieciska pergola, kas apaudzēta ar vīnogulāju. Idejas inspirācija nākusi

Muižas priekšpusē starp saglabātajiem senajiem kokiem, kas rūpīgi kopti dzīvos vēl ilgi, izveidots pastaigu dārzs ar grants celiņiem, puķu dobēm, soliņiem un skulptūrām.

no saimnieka bērnības – klostera skolas, kur savulaik Daniels mācījies un ar lielu siltumu atceras, cik jaukās pārdomās tur pavadīts laiks, tāpēc gribējis arī šeit ko tādu izveidot. Vecie ķieģeļi ir dažādi, gan iekštelpām, gan ārtelpām paredzēti, tādēļ daži jau sadrupuši, sniedzot vajadzīgo apbružājumu, jo perfekta vide saimniekam nepatīk.

Saimnieks aicina ekskursijā

Pašlaik no 30 hektāriem zemes apgūti un dārzam vajadzībām izmantoti vien 8,5 hektāri, bet arī tas ir daudz, ņemot vērā ikdienas darba apjomus, kurus veic divi dārznieki, taču brīvajā laikā arī pats muižkungs labprāt darbojas savā dārzā.

Staigājot pa muižas parka teritoriju, var uz mirkli pārcelties laikā un telpā un

izbaudīt gan Itālijas, gan Anglijas, Krievijas un Japānas dārzu sajūtas. Muižas dārzā, tāpat kā telpās, eksponēta liela daļa no Daniela Jāņa laicīgās un senās mākslas darbu kolekcijas.

Tā kā muiža ir kultūrvēsturisks piemineklis, uz to var doties arī ekskursijā – iepriekš piesakoties, baudīt ainavu un dārzu var ikviens interesents. ☒

Dārzā daudzviet ir bruģētas takas un mūrētas akmens kāpnes.

Saimniecībā neiztikt bez siltumnīcas, kurā tiek audzēti gurķi un tomāti muižas restorānam.

Šajās akmens strūklakās ūdens vietā sastādītas puķes.